

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO GOSPODARSTVA, RADA I PODUZETNIŠTVA

NACRT

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O ZAŠTITI NA RADU,
S TEKSTOM KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA

Zagreb, lipanj 2008. godine

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje predloženog Zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. i članku 56. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA, OSNOVNA PITANJA KOJA TREBA UREDITI ZAKONOM I POSLJEDICE DONOŠENJA ZAKONA

Ocjena stanja

Stanje zaštite na radu u prošloj 2007. godini, izneseno je na temelju godišnjeg izvješća Državnog inspektorata te podataka Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i Državnog zavoda za statistiku i bolje je nego što je bilo u prethodne dvije godine. Naime, iako se ukupan broj ozljeda na radu od 24.396 ozljede u 2005. godini i 24.932 ozljede u 2006. godini povećao na 25.179 ozljeda u 2007. godini, kada se usporedi broj ozljeda na tisuću uposlenih radnika evidentno je da se taj broj smanjio u 2007. godini na 17,0 prema 17,42 u 2005. godini i 17,45 u 2006. godini. Isto tako se i broj smrtno stradalih radnika u prethodnoj godini smanjio na 41 poginulog prema 2005. godini kada je poginulo 45 radnika i prema 2006. godini sa 46 poginulih radnika.

Prema raspoloživim podacima se godišnje prosječno ozlijedi 23.500 radnika, od kojih 3/4 neposredno na radu i 1/4 u svezi sa radom (na putu i sl.), a 90 radnika oboli od profesionalnih bolesti.

U 2007. godini je bilo zaposleno 1.480.972 radnika. Od tog broja se ozlijedilo 25.179 radnika (17.682 muškaraca i 7.497 žena), a 41 je radnik smrtno stradalo.

Zbog ozljeda na radu i profesionalnih bolesti u prethodnoj godini izgubljeno je 1.216.637 radna dana.

Na osnovi podataka za 2007. godinu uočava se da je prerađivačka djelatnost najbrojnija po ukupnom broju ozljeda (8.066 ozljeda, 4 mrtva i 10 profesionalnih oboljenja, od ukupno 283.681 radnika), a u okviru nje prednjače brodogradnja: gradnja i popravak brodova i čamaca (1.381 ozljeda, 2 mrtva i 1 profesionalno oboljenje); zatim slijedi rizično građevinarstvo (2.844 ozlijeđenih, od kojih 99 ozlijeđenih žena, 21 mrtav, od ukupno 135.184 zaposlenih radnika) te još rizičnije šumarstvo posebice kod sječe drva (395 ozljeda, 4 mrtvih i 25 profesionalnih oboljenja, od ukupno 11.138 radnika).

Značajan problem u djelatnosti građevinarstva jest da veliki broj radnika u toj djelatnosti nije uopće stručno obrazovan već su priučeni za obavljanje građevinskih poslova. Utvrđivanjem činjenica vezano za nastanak ozljeda, vidljivo je da radnici nisu dobro educirani i upoznati sa opasnostima na njihovim radnim mjestima. Uočeno je da pojedini poslodavci obvezu osposobljavanja za rad obavljaju formalno.

Potrebno je naglasiti da je najveći rizik ozljede na radu prisutan kod novozaposlenih radnika posebno stoga što je uobičajena pojava da poslodavci radnike zapošljavaju na određeno vrijeme i to na dva/tri mjeseca, pa oni započinju sa radom, a da prethodno nisu upoznati sa opasnostima na svojim radnim mjestima niti su u većini slučajeva osposobljeni za samostalan rad na siguran način. Obzirom da su to osobe mlade dobi, sklone riziku tj. podcjenjivanju opasnosti, nesvjesne važnosti zaštitnih mjera, pojednostavljaju proces rada i ne koriste osobna zaštitna sredstva

Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom

Zakonom se utvrđuju zadaće zavoda nadležnog za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu, iz područja sigurnosti na radu.

Zakonom se vrši usklađivanje s odredbama Direktive 92/57/EEC o privremenim ili pokretnim radilištima gradilištima te utvrđuju obveze investitora, projektanata i izvođača vezano za gradnju te utvrđuju sankcije za one koji ne postupaju s utvrđenim obvezama.

Na temelju iskustva u provedbi Zakona izmjenama i dopunama predviđena su rješenja koja će omogućiti lakše tumačenje i djelotvorniju provedbu Zakona i propisa donesenih na temelju istog.

Konačno izmjenama i dopunama Zakona je izvršeno terminološko usklađivanja s odredbama drugih zakona i propisa koji se odnose na područje zaštite na radu

Posljedice koje će donošenjem Zakona proisteći

Zakonom se stvaraju normativne pretpostavke za uspostavu zavoda nadležnog za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu, čije se postojanje i aktivno djelovanje zahtjeva od EU i utvrđeno kao jedno od mjerila za otvaranje pregovora za Poglavlje 19 - Socijalna politika i zapošljavanje. Njegovo osnivanje predviđeno je i akcijskim planom koji je prihvaćen na sjednici VRH na sjednici u kolovozu 2007. godine.

Stvaranjem navedenih normativnih pretpostavki za njegovo osnivanje ostvaruje se daljnji napredak u ispunjavanju utvrđenih mjerila od strane EU.

Vezano za usklađivanje Zakona s odredbama Direktive 92/57/EEC o privremenim ili pokretnim radilištima gradilištima očekuje se znatno poboljšanja stanja zaštite na radu u građevinarstvu, jer će se već prilikom projektiranja građevine voditi računa o sigurnom načinu izvođenja radova kao i korištenju građevina u uporabi.

Ovo je tim značajnije jer je graditeljstvo u nas jedna od najznačajnijih gospodarskih aktivnosti ali i ujedno s velikim brojem teških i smrtnih ozljeda. Ovo potvrđuje činjenica da na graditeljstvo otpada više od polovina smrtnih ozljeda koje su se dogodile u 2007. godini u Republici Hrvatskoj.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Ovim prijedlogom Zakona kao i već usvojenim Zakonom o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu (NN br. 85/06 i 67/08) stvaraju se normativne pretpostavke za uspostavu novoga zavoda nadležnoga za zaštitu zdravlja i sigurnosti na radu, a koji će izrasti iz sada postojećeg Hrvatskog zavoda za medicinu rada. Slijedom navedenoga su za aktivnosti novoga zavoda za ovu godinu osigurana sredstva na pozicijama Hrvatskoga zavoda za medicinu rada, ali će zbog preuzimanja niza aktivnosti s područja sigurnosti na radu novi zavod morati tijekom 2009. godine zaposliti dodatno službenike čiji se ukupni broj planira na oko 50-tak službenika. Obzirom da će novi zavod preuzeti sve službenike Hrvatskog zavoda za medicinu rada (11 službenika) bit će neophodno zaposliti još 40-tak službenika za područje medicine rada i sigurnosti na radu, a za što će u 2009. godini biti potrebno dodatno osigurati 6.300.000,00 kuna. Navedeno povećanje potrebnih sredstava u državnom proračunu za 2009. godinu već je planirano i iskazano u financijskim procjenama prilikom usvajanja Pregovaračkih stajališta Republike Hrvatske za poglavlje 19. Pravne stečevine EU – Socijalna politika i zapošljavanje.

IV. PRIJEDLOG DONOŠENJA ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Obzirom da se radi o Zakonu kojim se usklađuje zakonska regulativa s propisima Europske unije, sukladno članku 161. stavku 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora predlaže se da se navedeni zakon donese po hitnom postupku.

Prijedlogom Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti na radu stvaraju se normativne pretpostavke za uspostavu zavoda nadležnog za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu, pri čemu se radi o rješavanju jednog od pitanja utvrđenog kao mjerilo od strane EU za otvaranje pregovora za Poglavlje 19 - Socijalna politika i zapošljavanje. Ujedno se vrši usklađivanje naših propisa s pravnom, stečevinom EU vezano za Direktivu 92/57/EEC o privremenim ili pokretnim radilištima gradilištima te ga je nužno donijeti po hitnom postupku.

V. KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI NA RADU

Nacrt konačnog prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti na radu glasi:

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI NA RADU

Članak 1.

U Zakonu o zaštiti na radu ("Narodne novine", br. 59/96, 94/96, 114/03. i 100/04.), članku 2. stavku 2. riječi: "mirovinsko-invalidskog osiguranja" zamjenjuje se u riječima: "mirovinskog osiguranja".

Članak 2.

U članku 20. stavak 3. mijenja se i glasi:

"(3) Smatrat će se da je poslodavac ispunio obvezu iz stavka 1. ovoga članka ako je s drugim poslodavcima osnovao zajedničku službu odnosno ugovorio s drugim poslodavcem pružanje usluga službe."

Članak 3.

U članku 21. stavku 2. iza riječi: "procjenom" briše se točka i dodaju riječi: "i ne može biti manji od tri stručnjaka zaštite na radu."

U stavku 4. iza riječi: "članka 20." dodaju se riječi: "stavka 1. do 3."

Članak 4.

U članku 23. stavku 1. alineja 5 riječi: "Zavodom za zaštitu na radu" zamjenjuju se riječima: "zavodom nadležnim za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu".

Članak 5.

U članku 25. iza riječi: "ispita.", briše se točka i dodaje tekst: "te oblike stalnog stručnog usavršavanja kao i načine njegovog vrednovanja."

Članak 6.

U članku 27. stavku 2. iza riječi: "način." briše se točka i dodaju riječi: "ali ne duže od 30 dana."

Članak 7.

U članku 28. iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

"(3) Zapisnik o ocjeni praktične osposobljenosti radnika za rad na siguran način na pojedinom mjestu rada sastavljaju i potpisuju neposredni ovlaštenik osposobljavanog radnika, radnik i stručnjak zaštite na radu zadužen za osposobljavanje."

Dosadašnji stavci 3. i 4. postaju stavci 4. i 5.

Članak 8.

U članku 36. stavku 1. riječi: "na prijedlog liječnika primarne zdravstvene zaštite" brišu se.

Članak 9.

Iznad članka 37. mijenja se podnaslov i glasi: "6. ZAŠTITA POSEBNIH KATEGORIJA RADNIKA".

Članak 10.

U članku 37. stavku 2. iza riječi: "invaliditeta" dodaju se riječi: "invalidnosti, ozljeda, ozljeda na radu,".

Članak 11.

Članak 38. briše se.

Članak 12.

Članak 41. mijenja se i glasi:

"Radnik sa smanjenim radnim sposobnostima, prema posebnom zakonu, ne smije obavljati poslove na kojima postoji opasnost smanjenja njegove preostale radne sposobnosti."

Članak 13.

U članku 55. iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

"(2) Plan izvođenja radova je sastavni dio projektne dokumentacije određene posebnim propisom."

U dosadašnjem stavku 2. koji postaje stavak 3. riječi: "uređenja radilišta" mijenjaju se riječima: "izvođenja radova".

Članak 14.

Članak 56. mijenja se i glasi:

"(1) Investitor u djelatnosti graditeljstva odnosno poslodavac u djelatnostima brodogradnje i šumarstva je dužan prijaviti radilište na kojima je predviđen opseg radova od 500 osoba – dana ili više te u slučaju izvođenja posebno opasnih radova prema posebnim propisima bez obzira na trajanje radova.

(2) Investitor odnosno poslodavac je dužan najmanje 8 dana prije početka izvođenja radova na tom radilištu dostaviti prijavu radilišta tijelu nadležnom za poslove inspekcije rada odnosno drugom nadležnom tijelu uz dostavu plana izvođenja radova.

(3) Prijavu radilišta dužan je investitor odnosno poslodavac ažurirati u slučaju promjena koje utječu na rok dovršenja radova, kao i u slučajevima uvođenja novoga izvođača radova ili privremene obustave rada.

(4) Investitor ne može svoje obveze propisane ovim zakonom prenijeti na izvođača/izvođače radova.

(5) Ako samo jedan poslodavac, izvodi radove u trajanju dužem od pet dana isti je dužan u roku od najmanje 8 dana prije početka izvođenja radova dostaviti prijavu radilišta tijelu nadležnom za poslove inspekcije rada odnosno drugom nadležnom tijelu uz dostavu plana izvođenja radova.

(6) Poslodavac nije dužan dostaviti prijavu radilišta niti plan o izvođenju radova ako radovi na privremenom radilištu traju kraće od 5 dana, niti je dužan izraditi plan izvođenja radova.

(7) Preslika prijave gradilišta mora biti vidno izložena na gradilištu."

Članak 15.

Članak 57. mijenja se i glasi:

"(1) Ako više poslodavaca radi na zajedničkom radilištu, svaki od njih dužan je provoditi zaštitu na radu radi zaštite svojih radnika te organizirati rad i osigurati izvođenje radova tako da njegovi radnici pri izvođenju radova ne ugrožavaju sigurnost i zdravlje radnika drugih poslodavaca.

(2) Ako se izvođenje radova zbog prirode procesa ne može organizirati na način određen u stavku 1. ovoga članka, poslodavci su dužni radove obavljati naizmjenično prema postignutom sporazumu.

(3) Investitor u graditeljstvu odnosno poslodavac koji je glavni izvođač u djelatnosti brodogradnje i šumarstva je prema posebnom propisu obavezan imenovati koordinatora za zaštitu na radu odnosno odgovornu osobu za koordinaciju tijekom izvođenja radova.

(4) Koordinator zaštite na radu na radilištu po posebnom propisu, odnosno odgovorna osoba u drugim djelatnostima dužna je voditi dnevnu evidenciju poslodavaca i radnika nazočnih na privremenom zajedničkom radilištu.

(5) Poslodavci i druge osobe na radu su dužni uvažavati upute koordinatora zaštite na radu.

(6) Imenovanje koordinatora ne oslobađa izvođače i druge osobe na radilištu od njihove odgovornosti za provedbu zaštite na radu."

Članak 16.

Iza članka 57. dodaje se članak 57.a koji glasi:

"Članak 57.a

(1) Za koordinateure za zaštitu na radu se mogu imenovati osobe koje ispunjavaju uvjete propisane posebnim propisima.

(2) Koordinator za zaštitu na radu u fazi izvođenja radova je dužan:

- koordinirati primjenu načela zaštite na radu kod donošenja odluka i rokova o bitnim mjerama tijekom planiranja i izvođenja pojedinih faza rada, koji se izvode istovremeno i u slijedu,
- koordinirati izvođenje odgovarajućih postupaka da bi se osiguralo da poslodavci i druge osobe dosljedno primjenjuju načela zaštite na radu i izvode radove u skladu s planom izvođenja radova,
- izraditi ili potaknuti izradu potrebnih usklađenja plana izvođenja radova i dokumentacije sa svim promjenama na gradilištu,
- osigurati suradnju i uzajamno izvješćivanje svih izvođača radova i njihovih radničkih predstavnika,
- provjeravati da li se radni postupci provode na siguran način i usklađivati propisane aktivnosti,
- organizirati da na gradilište imaju pristup samo osobe koje su na njemu zaposlene i osobe koje imaju dozvolu ulaska na gradilište.

(3) Uvjete i stručna znanja iz stavka 1. ovoga članka za imenovanje koordinatora propisati će ministar nadležan za rad."

Članak 17.

Članak 64. mijenja se i glasi:

(1) Zabranjeno je uzimanje alkoholnih pića i drugih sredstava ovisnosti prije i tijekom rada i njihovo unošenje u radne prostorije i prostore.

(2) Poslodavac je dužan prikladnim mjerama provoditi zabranu uzimanja alkoholnih pića i sprječavati zlouporabu sredstava ovisnosti na radnom mjestu.

(3) Prikladne mjere iz stavka 2. ovoga članka su mjere primjerene utvrđenim potrebama zaštite na radu, a u pravilu sadržavaju aktivnosti:

- sprječavanja uzimanja alkoholnih pića i drugih sredstava ovisnosti tijekom rada i provođenje zabrane njihovog unošenja u radne prostorije i prostore,
- obavješćivanja i osposobljavanja radnika o štetnosti sredstava ovisnosti i njihovom utjecaju na radnu sposobnost,
- izrade i provedbe programa prevencije ovisnosti na radnom mjestu, sukladno utvrđenim potrebama,
- uređivanja protokola suradnje i postupanja poslodavca ili njegovog ovlaštenika, stručnjaka za zaštitu na radu, djelatnika službe medicine rada, povjerenika radnika za zaštitu na radu, u provođenju mjera sprječavanja zlouporabe sredstava ovisnosti,

- uređivanja postupka provjere radi utvrđivanja da li je radnik pod utjecajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti (provođenje postupka uz pristanak radnika, način provjere, vrsta testa ili aparata, način bilježenja i potvrđivanja rezultata).

(4) Poslodavac ne može provesti postupak provjere radi utvrđivanja da li je radnik pod utjecajem sredstava ovisnosti kod radnika koji ima potvrdu da se nalazi u programu liječenja, odvikavanja ili rehabilitacije od ovisnosti te u izvanbolničkom tretmanu liječenje od ovisnosti i/ili na supstitucijskoj terapiji, ali može zatražiti ocjenu zdravstvene i psihofizičke sposobnosti radnika za obavljanje poslova za koje je zaključen ugovor o radu.

(5) Postupak iz stavka 4. ovog članka može se provesti samo od strane ustanove kod koje se radnik nalazi u programu.

(6) Potvrdu da se radnik nalazi u programu liječenja, odvikavanja ili rehabilitacije od ovisnosti odnosno u izvanbolničkom tretmanu liječenja od ovisnosti i/ili na supstitucijskoj terapiji, izdaje zavod nadležan za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu.

(7) Poslodavac koji zapošljava 20 i više radnika dužan je u aktu propisanom člankom 18. stavkom 2. ovoga Zakona, urediti postupke iz stavka 3. alineja 5. ovoga članka."

Članak 18.

U članku 72. u stavku 3. brojka: "30" zamjenjuje se brojkom: "8".

Stavak 4. mijenja se i glasi:

"(4) Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu dužan je u roku od 8 dana izvijestiti tijelo nadležno za poslove inspekcije rada o svakom utvrđenom slučaju profesionalne bolesti odnosno ozljede na radu."

Članak 19.

U članku 75a. stavku 1. riječi: "kod kuće radnika ili drugom prostoru koji nije prostor poslodavca", zamjenjuje se riječima: "na izdvojenim mjestima rada".

Članak 20.

U članku 82. stavak 1. alineja 5. riječi: "higijene rada" zamjenjuje se riječima: "zdravstvene ekologije".

U stavku 2. iza riječi: "rad" dodaju se riječi: "uz suglasnost ministra nadležnog za zdravstvo".

Članak 21.

U članku 87. riječi: "Zavod za zaštitu na radu pri Ministarstvu rada i socijalne skrbi" zamjenjuju se riječima: "zavod nadležan za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu".

Članak 22.

Članak 88. mijenja se i glasi:

"Praćenje stanja i unapređenja zaštite zdravlja i sigurnosti na radu provodit će zavod nadležan za zaštitu zdravlja i sigurnosti na radu."

Članak 23.

Članak 89. mijenja se i glasi:

"U obavljanju djelatnosti iz članka 88. Zavod:

- prati stanje zaštite zdravlja i sigurnosti na radu,
- istražuje rizike glede ozljeda na radu i profesionalnih bolesti, utvrđuje kriterije i postupke u svezi s organizacijom rada prilagođenom zaposlenicima,
- provodi statistička istraživanja iz područja zaštite zdravlja i sigurnosti na radu naročito glede broja i vrste ozljeda na radu i profesionalnih bolesti te njihovih uzroka,
- vodi registre profesionalno oboljelih radnika, te radnika izloženih pojedinim štetnostima, opasnostima i naporima u slučajevima kada nalažu propisi iz područja zaštite zdravlja i sigurnosti na radu,
- planira, predlaže i provodi mjere za očuvanje i unapređenje zdravlja i sigurnosti radnika,
- oblikuje doktrinu, standarde i metode rada pri ocjenjivanju zdravstvene sposobnosti i praćenju zdravstvenog stanja radnika ovisno o uvjetima rada,
- izrađuje metode ispitivanja te modele za rješavanje problema u svezi sa zaštitom na radu na temelju podataka dobivenih praćenjem zdravlja i sigurnosti na radu,
- organizirano provodi specifičnu zdravstvenu zaštitu u cilju prevencije oštećenja zdravlja radnika,
- sudjeluje u predlaganju programa mjera zdravstvene zaštite i nomenklature dijagnostičkih i terapijskih postupaka vezano uz specifičnu zdravstvenu zaštitu radnika te rano otkrivanje i dijagnostiku profesionalnih bolesti i bolesti vezanih uz rad,
- daje prijedloge Nacionalnom vijeću za zaštitu na radu glede unapređenja zaštite zdravlja i sigurnosti na radu,
- u okviru svojih nadležnosti surađuje s međunarodnim i nacionalnim organizacijama i ustanovama za zdravlje i sigurnost na radu,
- izrađuje stručna mišljenja s područja zaštite zdravlja i sigurnosti na radu za različite subjekte,
- pruža stručnu pomoć udruženjima poslodavaca, sindikatima, ustanovama i trgovačkim društvima i fizičkim osobama ovlaštenima za obavljanje poslova zaštite zdravlja i sigurnosti na radu kao i tijelima uprave glede podataka iz svog djelokruga te izrađuje vještačenja iz svog djelokruga rada,
- provodi akcije s pojedinih područja zaštite zdravlja i sigurnosti na radu i priprema promidžbene materijale,
- održava savjetovanja s područja zaštite zdravlja i sigurnosti na radu,
- ministru nadležnom za zdravstvo predlaže plan i program mjera specifične zdravstvene zaštite radnika,
- sudjeluje u dopunskom stručnom osposobljavanju liječnika i stručnjaka zaštite na radu,
- provodi drugostupanjski postupak po posebnim propisima iz područja zdravstva u okviru svoje nadležnosti,
- obavlja i ostale poslove u djelatnosti zaštite zdravlja i sigurnosti na radu sukladno posebnim propisima,
- koordinira i stručno nadzire ordinacije medicine rada koje provode specifičnu zdravstvenu zaštitu radnika na području Republike Hrvatske sukladno pravilniku koji na

prijedlog Zavoda donosi ministar nadležan za zdravstvo uz prethodno pribavljeno mišljenje nadležne komore."

Članak 24.

U članku 91. stavak 3. briše se.
Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 3.

Članak 25.

Članak 93. mijenja se i glasi:

"(1) Investitor je dužan poštivati načela zaštite na radu u svim fazama projektiranja i pripremi projekta, posebice kada se odlučuje o oblikovnim, tehničkim, tehnološkim i/ili organizacijskim aspektima kako bi se nesmetano planirale različite aktivnosti ili faze rada koje se trebaju izvoditi istovremeno ili u slijedu i procjenjuje vrijeme potrebno za dovršenje takvih radova ili faze rada u skladu s planom izvođenja radova.

(2) Pri projektiranju građevina namijenjenih za rad projektant je obavezan u glavnom projektu primijeniti odgovarajuće propise zaštite na radu.

(3) Investitor odnosno projektant je obavezan uz glavni projekt dostaviti elaborat zaštite na radu koji obuhvaća i razrađuje način primjene propisa zaštite na radu u glavnom projektu. Elaborat se dostavlja tijelu nadležnom za poslove graditeljstva u postupku izdavanja građevinske dozvole.

(4) Elaborat zaštite na radu koji se odnosi na sve pojedinačne projekte kojima se daje tehničko rješenje građevine sadrži naročito:

- opasnosti i štetnosti koje proizlaze iz procesa rada i način na koji se te opasnosti otklanjaju,

- primijenjene propise zaštite na radu koji se odnose na lokaciju građevine, odstranjivanje štetnih otpadaka, prometnice, radni prostor, pomoćne prostorije i drugo,

- predvidiv broj radnika prema spolu,
- ergonomsku prilagodbu mjesta rada ako je na njemu predviđen rad osobe s invaliditetom,

- tehnička rješenja koja omogućuju pristup osobi s invaliditetom građevini sukladno posebnom propisu,

- radne postupke koji imaju utjecaja na stanje u radnom i životnom okolišu, naročito vezano za sigurno održavanje građevine,

- popis opasnih radnih tvari štetnih po zdravlje koje se u procesu rada koriste, prerađuju ili nastaju te njihove karakteristike,

- popis propisa i naznaku odredaba o zaštiti na radu koje su primijenjene u glavnom projektu.

(5) Investitor za poslove u graditeljstvu odnosno glavni projektant u brodogradnji mora imenovati koordinatora(e) zaštite na radu tijekom izrade projekta.

(6) Koordinator za zaštitu na radu tijekom izrade projekta dužan je:

- koordinirati primjenu načela zaštite na radu,
- izraditi ili dati izraditi plan izvođenja radova prema posebnom propisu uzimajući pri tome u obzir pravila primjenjiva za dotično radilište te vodeći računa o svim aktivnostima koje se obavljaju na radilištu. Plan izvođenja radova mora sadržavati i posebne mjere ako poslovi na radilištu spadaju u opasne radove prema posebnom propisu,

(7) Investitor odnosno projektant je dužan prije uspostave radilišta osigurati izradu plana izvođenja radova prema posebnom propisu.

(8) Imenovanje koordinatora za zaštitu na radu ne oslobađa investitora odnosno glavnog projektanta od odgovornosti za provedbu zaštite na radu na radilištu.

(9) Ministar nadležan za rad propisuje uvjete koje moraju ispunjavati koordinatori zaštite na radu tijekom izvođenja radova."

Članak 26.

U članku 98. stavak 2. briše se.

Članak 27.

U članku 99. stavci 3. i 5. brišu se.
Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 3.

Članak 28.

U članku 100. stavci 2. i 3. brišu se.

Članak 29.

U članku 101. stavku 2. iza riječi: "jeziku" stavlja se točka, a ostali dio teksta briše se.
U stavku 3. riječ: "zakonom" zamjenjuje se riječima: "posebnim propisom".

Članak 30.

Članak 102. mijenja se i glasi:

"(1) Inspekcijski nadzor nad provedbom odredaba ovoga Zakona i na temelju njega donesenih propisa, obavljaju inspektori rada Državnog inspektorata, ako drugim zakonom nije drukčije određeno.

(2) U provedbi inspekcijskog nadzora u području zaštite na radu, inspektor rada ovlašten je donijeti rješenje o privremenoj zabrani korištenja sredstva rada, prostora ili instalacija, odnosno o zabrani određenog načina postupanja ili rješenje kojim naređuje poslodavcu da radnika privremeno udalji s obavljanja poslova, u slučajevima kada utvrdi da su izravno ugroženi život ili zdravlje radnika ili drugih osoba.

(3) Inspektor rada dužan je za vrijeme inspekcijskog nadzora u području zaštite na radu donijeti rješenje upisom u knjigu nadzora poslodavca, kojim će:

- narediti poslodavcu da udalji s posla radnika koji radi protivno pravilima zaštite na radu, odnosno koji ne upotrebljava propisana osobna zaštitna sredstva te za kojeg se opravdano može pretpostaviti da je pod utjecajem alkohola ili drugih opojnih sredstava,
- narediti poslodavcu da radnika udalji s poslova za koje ne ispunjava uvjete utvrđene pravilima zaštite na radu,
- zabraniti uporabu sredstava rada (građevina namijenjenih za rad, instalacija, strojeva i uređaja, skela i površina za rad i dr.), dok se ne otklone nedostaci ili dok traju okolnosti zbog kojih je neposredno ugrožen život, odnosno zdravlje radnika,
- zabraniti poslodavcu određeno ponašanje ili postupanje koje je protivno zakonu ili drugom propisu,
- narediti poslodavcu otklanjanje utvrđene nepravilnosti.

(4) Mjera iz stavka 3. alineja 3. ovoga članka poduzet će se i kad strojevi i uređaji s povećanim opasnostima, instalacije ili radni okoliš nisu ispitani u propisanim rokovima, a opravdano se može pretpostaviti da postoji neposredna opasnost po život, odnosno zdravlje radnika.

(5) U svrhu osiguranja provedbe zabrane iz stavka 3. alineja 3. i stavka 4. ovoga članka inspektor rada ovlašten je zapečatiti radne prostorije i prostore, instalacije, odnosno strojeve i uređaje.

(6) Žalba izjavljena protiv rješenja donesenog na temelju odredbi stavka 2., stavka 3. alineje 1., 2., 3. i 4. ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja.“

(7) Odredbe o nadzoru nad provedbom odredaba ovoga Zakona odnose se i na nadzor vezan za rad kod kuće i na izdvojenim mjestima rada.

(8) Radi obavljanja nadzora inspekciji mora biti omogućen ulaz u prostorije u kojima se obavlja rad na izdvojenim mjestima rada.

Inspektor će zabraniti obavljanje poslova ukoliko:

- se ne omogući ulaz u prostorije u kojima se obavlja rad na izdvojenim mjestima rada,
- se ne izvrši izvršno rješenje inspektora,
- se poslovi ne obavljaju sukladno propisima zaštite na radu.

Ukoliko inspektor utvrdi da nedostaci u primjeni propisa zaštite na radu ne utječu štetno na život i zdravlje radnika i drugih osoba u prostoru i da se nedostaci mogu ukloniti, u roku do 30 dana izdat će rješenje o otklanjanju nedostataka.

(9) Pri obavljanju inspekcijskog nadzora na mjestima rada inspektor će obaviti nadzor i na okolnosti zaštite života i zdravlja drugih osoba koje borave u prostorijama u kojima se obavlja rad na izdvojenim mjestima rada."

Članak 31.

U članku 103. alineja 1. riječ: "stavak 1" zamjenjuje se u riječju: "stavak 2"

U alineji 2. riječi: "stavak 2. i 3." zamjenjuje se u riječima: "stavak 3. i 4."

Alineja 4. briše se.

Članak 32.

Iza članka 103. dodaje se članci 103.a i 103.b koji glase:

"Članak 103.a

(1) Novčanom kaznom od 20.000 do 90.000 kuna kaznit će se za prekršaj investitor:

- ako ne primjenjuje načela zaštite na radu u svim fazama projektiranja i pripremi projekta, posebice kada se odlučuje o oblikovnim, tehničkim, tehnološkim i/ili organizacijskim aspektima kako bi se nesmetano planirale različite aktivnosti ili faze rada koje se trebaju izvoditi istovremeno ili u slijedu i procjenjuje vrijeme potrebno za dovršenje takvih radova ili faze rada u skladu s planom izvođenja radova (članak 93. stavak 1.),
- ako ne imenuje koordinatora(e) za zaštitu na radu tijekom izrade projekta (članak 93. stavak 5.),
- ako prije uspostave radilišta ne osigura izradu plana izvođenja radova prema posebnom propisu (članak 93. stavak 7.),
- ako ne imenuje koordinatora za zaštitu na radu za koordinaciju tijekom izvođenja radova (članak 57. stavak 3.),
- ako u roku od 8 dana prije izvođenja radova na radilištu ne dostavi prijavu radilišta tijelu nadležnom za poslove inspekcije rada uz dostavu plana izvođenja radova u slučaju: predviđenog trajanja radova dužeg od 30 radnih dana i na kojima radi više od 20 radnika ili na kojima je predviđen opseg radova od 500 osoba - dana ili više te u slučaju izvođenja posebno opasnih radova propisanih posebnim propisom (članak 56. stavak 1. i 2.),
- ako ne ažurira prijavu radilišta u slučaju promjena koje utječu na rok dovršenja radova, kao i u slučajevima uvođenja novoga izvođača radova ili privremene obustave rada (članak 56 stavak 3.),
- ako presliku prijave radilišta ne izloži vidno na radilištu (članak 56. stavak 7.).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 5.000 do 10.000 kuna odgovorna osoba pravne osobe."

Članak 103.b

(1) Novčanom kaznom od 20.000 do 90.000 kuna kaznit će se za prekršaj koordinatorske zaštite na radu u fazi izrade projekta:

- ako ne koordinira primjenu načela zaštite na radu u fazi izrade projekta (članak 93. stavak 6. alineja 1.),
- ako ne izradi ili ne da izraditi plan izvođenja radova prema posebnom propisu uzimajući pri tome u obzir pravila primjenjiva za dotično radilište te vodeći računa o svim aktivnostima koje se obavljaju na radilištu (članak 93. stavak 6. alineja 2.),

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 5.000 do 10.000 kuna odgovorna osoba pravne osobe.

(3) U slučaju ponavljanja prekršaja kaznit će se poslodavac i odgovorna osoba pravne osobe novčanom kaznom u dvostrukom iznosu."

Članak 33.

U članku 104. stavku 1. alineja 4. riječ: "stavak 1." briše se.

Članak 34.

U članku 109. stavku 1. alineja 1. briše se.

Alineja 14. mijenja se i glasi: "- ako prije početka radova na privremenom radilištu ne dostavi tijelu nadležnom za poslove inspekcije rada prijavu radilišta sa svim propisanim podacima te ako uz prijavu radilišta ne dostavi plan izvođenja radova odnosno ne izradi plan izvođenja radova u skladu s propisima (članak 56. stavak 5.)".

Iza alineje 14. dodaje se nova alineja 15. koja glasi: "- ako ne ažurira prijavu radilišta u slučaju promjena koje utječu na rok dovršenja radova, kao i u slučajevima uvođenja novoga izvođača radova ili privremene obustave rada (članak 56. stavak 3.)".

Članak 35.

Iza članka 109. dodaje se članak 109.a koji glasi:

"Članak 109.a

(1) Novčanom kaznom od 10.000 do 40.000 kuna kaznit će se za prekršaj koordinator zaštite na radu u fazi izvođenja radova:

- ako ne koordinira primjenu načela zaštite na radu kod donošenja odluka i rokova o bitnim mjerama tijekom planiranja i izvođenja pojedinih faza rada, koji se izvode istovremeno i u slijedu (članak 57a. stavak 2. alineja 1.),
- ako ne koordinira izvođenje odgovarajućih postupaka da bi se osiguralo da poslodavac i druge osoba dosljedno primjenjuju načela zaštite na radu i izvode radove u skladu s planom izvođenja radova (članak 57a. stavak 2. alineja 2.),
- ako ne izradi ili ne potakne izradu potrebnih usklađenja plana izvođenja radova i dokumentacije sa svim promjenama na gradilištu (članak 57a. stavak 2. alineja 3.),
- ako ne osigura suradnju i uzajamno izvješćivanje svih izvođača radova i njihovih radničkih predstavnika (članak 57a. stavak 2. alineja 4.),
- ako ne provjerava da li se radni postupci provode na siguran način i usklađuje propisane aktivnosti (članak 57a. stavak 2. alineja 5.),
- ako ne organizira da na gradilište imaju pristup samo osobe koje su na njemu zaposlene i osobe koje imaju dozvolu ulaska na gradilište (članak 57a. stavak 2. alineja 6.).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 3.000 do 10.000 kuna odgovorna osoba pravne osobe.

(3) U slučaju ponavljanja prekršaja kaznit će se poslodavac te odgovorna osoba pravne osobe u dvostrukom iznosu."

Članak 36.

Ministar nadležan za rad donijet će propise iz članka 5., 16. i 25. u roku od 6 mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Članak 37.

(1) Osnovani zavod preuzet će dio poslova zaštite na radu koji su se obavljali u ministarstvu nadležnom za rad.

Članak 38.

Isprave izdane od ovlaštenih ustanova odnosno trgovačkih društava ovlaštenih za obavljanje poslova zaštite na radu u smislu članka 98. stavka 2., članka 99. stavka 3., članka 100. stavka 2. i članka 101. stavka 2. prestaju važiti danom isteka njihove valjanosti, a najkasnije do pristupa Republike Hrvatske Europskoj uniji ili stupanja na snagu međunarodnog sporazuma o ocjeni sukladnosti i prihvaćanju industrijskih proizvoda s Europskom Unijom.

Članak 39.

Obveza imenovanja koordinatora tijekom izrade projekta i izrade plana izvođenja radova počinje teći u roku od godine dana od stupanja ovoga Zakona na snagu.

Članak 40.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaju važiti odredbe čl. 59. u cijelosti kao i odredbe članka 63. Zakona o državnom inspektoratu, a koje se odnose na inspektore rada u području zaštite na radu u svezi članka 59. Zakona o državnom inspektoratu.

Članak 41.

Ovlašćuje se odbor za zakonodavstvo Hrvatskog sabora da utvrdi i izda pročišćeni tekst Zakona o zaštiti na radu.

Članak 42.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama".

VI. OBRAZLOŽENJE POJEDINIH ODREDBI

Članak 1. - Predložena je zamjena riječi: "mirovinsko-invalidskog osiguranja", s riječima: "mirovinskog osiguranja" jer se donošenjem Zakona o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", br. 102/98, 127/00, 59/01, 109/01, 147/02, 117/03, 30/04, 177/04, 92/05. i 79/07,) koji je stupio na snagu 01. siječnja 1999. godine ovakav naziv ne koristi.

Članak 2. - Dosadašnja formulacija članka kojom je bilo utvrđeno da će se smatrati da je poslodavac ispunio obvezu vezanu za zapošljavanje stručnjaka za zaštitu na radu, ako je provedbu osigurao na bilo koji drugi način tumačila se u praksi da te poslove može umjesto njega obavljati ovlaštena ustanova odnosno trgovačko društvo ovlaštena za poslove zaštite na radu, što nije bila svrha ovoga članka već da poslodavac na najprikladniji način osigura stalno djelovanje stručnjaka zaštite na radu kod poslodavca.

Članak 3. - Kako nigdje nije eksplicitno naveden broj stručnjaka u službi zaštite ovim se izmjenama to jasno definira. Osim toga izmjenom stavka 4. točnije se određuje u kojoj mjeri poslodavac koji zapošljava preko 250 radnika može provoditi zaštitu po blažim kriterijima.

Članak 4. - Radi se o terminološkom usklađivanju vezano za nadležni zavod za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu.

Članak 5. - Kako i kod drugih zanimanja postoji obveza cjeloživotnog obrazovanja i usavršavanja znanja bilo je isto nužno propisati i za stručnjake zaštite na radu. Ovo tim više jer se razvojem novih tehnologija pojavljuju i nove opasnosti i štetnosti po radnike.

Članak 6. - Zakonom je dana mogućnost na radnik koji nije osposobljen za rad na siguran način može raditi pod nadzorom. Kako se ta odredba zlorabljavala u praksi utvrđen je rok do kojeg novo zaposleni radnik može raditi ako nije osposobljen za rad na siguran način ali ne duže od mjesec dana. Ovo također omogućuje inspektorima rada na poduzimanje mjera ukoliko zateknu kod poslodavca radnike koji duže rade, a još uvijek nisu osposobljeni za rad na siguran način.

Članak 7. - U slučaju ozljede radnika poseban problem u praksi predstavlja dokazivanje da je radnik bio osposobljen za rad na siguran način. Kako bi se to točnije definiralo predložene su izmjene koje će i inspektorima rada omogućiti lakše postupanje u takvim slučajevima.

Članci 8. i 9. - Radi se o terminološkom usklađivanju s propisima s područja zaštite zdravlja radnika.

Članak 10. - Ovim se člankom točnije definiraju razlozi zbog kojih je došlo do smanjenja radne sposobnosti radnika.

Članak 11. - Briše se članak 38. jer je isto već uređeno Zakonom o radu.

Članak 12. - Radi se o terminološkom usklađivanju s odredbama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom.

Članci 13. - 16. - Radi se o usklađivanju s odredbama Direktive 92/57/EEC o provedbi minimalnih zdravstvenih i sigurnosnih zahtjeva na privremenim ili pokretnim radilištima.

Pri tome se u potpunosti mijenja sustav koji je sada na snazi u Republici Hrvatskoj. Naime, projektanti prilikom projektiranja građevine moraju primijeniti propise s područja zaštite na radu koji su na snazi. Osim toga u posebnom dijelu projektne dokumentacije prilažu elaborat zaštite na radu u kojem vezano za namjenu građevine utvrđuju moguće opasnosti i štetnosti te navode načine na koje su iste otklonili ili smanjili na najmanju moguću mjeru. Međutim, njihova obveza nije da razmišljaju o tome kako će se građevina graditi, a da se pri tome na najmanju moguću mjeru smanji mogućnost nastanka ozljede. Izvođači su u obvezi izraditi plan uređenja radilišta te ukoliko se radi o radilištu na kojem radovi traju dulje od 5 dana obavijestiti nadležno tijelo inspekcije. Međutim dano je na volju izvođačima da sami ocjene kako će se radovi izvoditi. Kako je investitor zainteresiran da se gradi što brže, inzistira od izvođača na što bržem građenju te se često radi zanemarujući i osnovna načela zaštite na radu.

Prema odredbama Direktive čija su osnovna načela pretočena u naš Zakon svi koji su na bilo koji način uključeni u proces gradnje moraju voditi računa o zaštiti na radu. To konkretno znači da investitor odnosno glavni projektant moraju imenovati koordinatora za zaštitu na radu tijekom projektiranja. Koordinator tijekom projektiranja građevine obavezan je osigurati izradu plana izvođenja radova vodeći računa o posebno opasnim poslovima te utvrđivanju takvih rokova građenja koji će omogućiti da se isto obavlja na siguran način. Investitor odnosno glavni izvođač dužan je na zajedničkom radilištu imenovati koordinatora zaštite na radu koji osigurava izvođenje radova u skladu s planom izvođenja radova te nužnu suradnju izvođača koji istovremeno rade na radilištu. Na taj način investitor neće moći forsirati ubrzanje radova suprotno pravilima zaštite na radu, projektanti će već prilikom projektiranja razmišljati o najsigurnijem načinu izvođenja radova, a izvođači na radilištu morat će postupati u skladu sa zahtjevima glavnog izvođača radova odnosno koordinatora za zaštitu na radu.

Članak 17. - Budući da zlouporaba opojnih droga utječe na zdravstvenu sposobnost radnika, Nacionalnom strategijom suzbijanja zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj za 2006-2012, te Akcijskim planom suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006-2009. utvrđena je obveza dodatnog razvijanja preventivnih programa sprječavanja zlouporabe ilegalnih i legalnih droga na radnom mjestu.

Članak 18. - Radi se o terminološkom usklađivanju s odredbama propisa s područja zaštite zdravlja radnika. Osim toga ocijenjeno je da uz postojanje Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu nije potrebno izvještavati ministarstvo nadležno za rad, ali je i dalje ostala obveza izvještavanja tijela nadležnog za poslove inspekcije rada.

Članak 19. - Radi se o terminološkom usklađivanju s odredbama Zakona o radu.

Članak 20. - Radi se o terminološkom usklađivanju s odredbama propisa s područja zaštite zdravlja radnika. Osim toga utvrđuje se da ministar nadležan za rad uz suglasnost ministra nadležnog za zdravstvo utvrđuje minimalan broj sati koje poslodavac mora ugovoriti sa specijalistima medicine rada.

Članak 21.-23. - Radi se o izmjenama i dopunama Zakona u odnosu na uspostavu novoga zavoda nadležnoga za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu pri čemu je definiran naziv budućeg Zavoda i zadaće koje će obavljati.

Članak 24. - Kako su u međuvremenu doneseni provedbeni propisi koji na drukčiji način reguliraju postupak izrade te uvoza strojeva i osobnih zaštitnih sredstava, bilo je potrebno brisati navedeni stavak.

Članak 25. - Radi se o usklađivanju s odredbama Direktive 92/57/EEC o provedbi minimalnih zdravstvenih i sigurnosnih zahtjeva na privremenim ili pokretnim radilištima u dijelu koji se odnosi na projektiranje građevina, pri čemu su obveze projektanata proširene i na izradu plana izvođenja radova u skladu s pravilima zaštite na radu.

Članci 26. – 29. - Kako su u međuvremenu doneseni provedbeni propisi koji na drukčiji način reguliraju postupak izrade te uvoza strojeva i uređaja i osobnih zaštitnih sredstava ne postoji više potreba da se pribavljaju isprave od ovlaštenih ustanova i trgovačkih društava za zaštitu na radu te način provjere istih propisuje ministar nadležan za rad.

Članak 30. – Izmjenama i dopunama članka 102. definira se ne samo ovlaštenje za obavljanje nadzora od strane inspekcije rada već i način postupanja inspektora rada u nadzoru nad provedbom propisa iz područja zaštite na radu.

Članci 31. - 35. - Zbog izmjene i dopune prethodnih članaka trebalo je izmijeniti i članke u Poglavlju kaznenih odredbi na način da su neke odredbe brisane, a uvedene nove odredbe vezano za sankcije protiv onih koji sudjeluju u postupku projektiranja i izvođenja radova na privremenim radilištima, a ne postupaju u skladu s propisima.

Članak 36. - Kako bi se osigurala provedba Zakona o roku od šest mjeseci donijet će se propisi vezano za stručno usavršavanje stručnjaka zaštite na radu te programa i načina provjere znanja za koordinateure zaštite na radu u fazi izrade projekta i fazi izvođenja radova.

Članak 37. – Zavod nadležan za zaštitu zdravlja i sigurnosti na radu preuzima poslove Hrvatskog zavoda za medicinu rada, ali i dio poslova koji su se obavljali u Zavodu za zaštitu na radu pri ministarstvu nadležnom za rad prije svega one poslove prevencije kao i pružanja stručne pomoći svim čimbenicima koji djeluju na ovom području (poslodavci, sindikati, ovlaštena društva za zaštitu na radu i dr.)

Članak 38. - Kako su u međuvremenu objavljeni propisi koji reguliraju način stavljanja na tržište strojeva i uređaja te osobne zaštitne opreme te s tim vezano izdavanje odgovarajućih isprava, trebalo je utvrditi rok do kojeg vrijede već izdane isprave.

Članak 39. – Kako nije moguće imenovati koordinateure zaštite na radu tijekom izrade projekta jer prethodno moraju položiti stručni ispit za koordinatora pri čemu će težište ispita biti izvođenje radova i rokovi izrade u skladu s pravilima zaštite na radu, odgađa se za godinu dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona obveza imenovanja koordinatora zaštite na radu tijekom izrade projekta kao i obveza izrade plana izvođenja radova zbog već prije navedenih razloga.

Članak 41. – Izmjenama članka 102. ugrađene su odredbe koje definiraju način postupanja inspektora rada nad provedbom propisa iz područja zaštite na radu. Kako je isto već propisano člancima 59. i 63. Zakona o državnom inspektoratu, stupanjem na snagu ovoga Zakona isti prestaju važiti.

VII. TEKST ODREDBA VAŽEĆEG ZAKONA KOJI SE MIJENJA I DOPUNJUJE**Članak 2.**

(1) Ovaj Zakon utvrđuje subjekte, njihova prava, obveze i odgovornosti glede provedbe zaštite na radu, kao i sustav pravila zaštite na radu čijom se primjenom postiže u najvećoj mogućoj mjeri svrha ovoga Zakona utvrđena u članku 1. ovoga Zakona.

(2) Prava, obveze i odgovornosti u svezi zaštite na radu uređuju se na izravan i neizravan način i propisima radnog zakonodavstva, mirovinsko-invalidskog osiguranja, zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite, tehničkim i drugim propisima kojima se štite sigurnost i zdravlje osoba na radu i drugih osoba te kolektivnim ugovorima.

Članak 20.

(1) Poslodavac koji zapošljava više od 50 radnika dužan je odrediti jednu ili više osoba za obavljanje poslova stručnjaka zaštite na radu, sukladno broju zaposlenih, stanju zaštite na radu, te stupnju opasnosti.

(2) U smislu ovoga Zakona stručnjak za zaštitu na radu je osoba koja ispunjava posebne uvjete za obavljanje tih poslova, te s kojom poslodavac sklapa Ugovor o radu, radi obavljanja poslova zaštite na radu.

(3) Smatrat će se da je poslodavac ispunio obvezu iz stavka 1. ovoga članka ako je s drugim poslodavcima osnovao zajedničku službu, ugovorio s drugim poslodavcem pružanje usluga službe ili na drugi odgovarajući način osigurao obavljanje poslova zaštite na radu.

(4) Na zahtjev poslodavca na temelju stanja zaštite na radu i procjene opasnosti ministar nadležan za rad može dozvoliti poslodavcu da poslove zaštite na radu obavlja prema odredbama članka 19. ovoga Zakona.

Članak 21.

(1) Poslodavac koji zapošljava više od 250 radnika dužan je ustrojiti samostalnu stručnu službu za zaštitu na radu čija je zadaća praćenje stanja zaštite na radu u pravnoj osobi, te koja u tu svrhu objedinjava i usklađuje rad na poslovima provedbe zaštite na radu.

(2) Broj zaposlenih unutar službe treba ovisiti o veličini poduzeća, organizaciji posla, stanju zaštite na radu te stupnju opasnosti koji je utvrđen procjenom.

(3) Stručnu službu za pružanje stručne pomoći, praćenje stanja, unutarnji nadzor i ostale poslove zaštite na radu može osnovati više poslodavaca na jednoj lokaciji, odnosno jedan poslodavac, a usluge službe ugovoriti ostali poslodavci na lokaciji.

(4) Poslodavcu koji zapošljava više od 250 radnika na njegov zahtjev ministar rada može dozvoliti da ne ustroji službu zaštite na radu ako na temelju stanja zaštite i procjene proizlazi da ne postoje veće opasnosti i štetnosti po sigurnost i zdravlje radnika. U tom slučaju poslodavac poslove zaštite na radu organizira po odredbama članka 20. ovoga Zakona.

Članak 23.

- (1) Obveze stručnjaka zaštite na radu, odnosno službi zaštite na radu su naročito:
- stručna pomoć poslodavcu i njegovim ovlaštenicima te radnicima i njihovim povjerenicima u provedbi i unapređivanju zaštite na radu,
 - unutarnji nadzor nad primjenom pravila zaštite na radu,
 - poticanje poslodavca i njegovih ovlaštenika da nadležne službe poslodavca otklanjaju utvrđene nedostatke glede zaštite na radu,
 - praćenje i rasčlamba podataka u svezi s ozljedama na radu i profesionalnim bolestima te izrada godišnjeg izvješća za potrebe poslodavca,
 - suradnja s tijelima inspekcije rada, sa Zavodom za zaštitu na radu te ovlaštenim ustanovama i trgovačkim društvima koji se bave poslovima zaštite na radu,
 - osposobljavanje povjerenika radnika za zaštitu na radu i pomaganje u njihovom radu,
 - rad u odborima za zaštitu na radu kod poslodavca,
 - suradnja sa stručnim službama poslodavca prilikom izgradnje i rekonstrukcije objekata namijenjenih za rad, nabave strojeva i uređaja te osobnih zaštitnih sredstava,
 - suradnja sa specijalistima medicine rada.
- (2) Stručnjaci zaštite na radu i službe zaštite na radu na temelju praćenja stanja zaštite predlažu poslodavcu, njegovim ovlaštenicima, odnosno odboru zaštite na radu mjere za poboljšanje stanja.

Članak 25.

Ministar nadležan za rad propisuje uvjete koje moraju ispunjavati glede stručne spreme i radnog iskustva stručnjaci za zaštitu na radu, kao i programe, sadržaje i načine polaganja stručnog ispita.

Članak 27.

- (1) Poslodavac ne smije dozvoliti samostalno obavljanje poslova radnicima koji prethodno nisu osposobljeni da ih obavljaju bez ugrožavanja vlastitog života i zdravlja te života i zdravlja drugih radnika, osim ako iz procjene opasnosti proizlazi da ne postoje opasnosti za njihovu sigurnost i zdravlje.
- (2) radnicima dok još nisu osposobljeni za rad na siguran način poslodavac mora osigurati rad pod nadzorom radnika osposobljenih za rad na siguran način.

Članak 28.

- (1) Osposobljavanje za rad na siguran način iz prethodnog članka poslodavac je dužan provesti glede postojećih opasnosti i štetnosti pri radu i to prije:
- započinjanja radnika s radom,
 - promjena u procesu rada,
 - premještanja radnika na drugo mjesto rada.
- (2) Ocjena praktične osposobljenosti provodi se na mjestu rada.
- (3) Poslodavac može utvrditi obvezu povremene provjere znanja iz zaštite na radu za radnike koji su raspoređeni na poslove s posebnim uvjetima rada ili na poslove na kojima učestalo dolazi do ozljeda na radu.
- (4) Obvezu iz prethodnog stavka može narediti inspektor rada te biti nazočan takvoj provjeri znanja, ako opravdano pretpostavlja da je za određene poslove nužna povremena provjera.

Članak 36.

- (1) Poslodavac je dužan radnika, koji obavlja poslove s posebnim uvjetima rada, ponovno uputiti na pregled nakon proteka roka utvrđenog propisom zaštite na radu ili kada to ocijeni specijalist medicine rada na prijedlog liječnika primarne zdravstvene zaštite.
- (2) Poslodavac ne smije dozvoliti radniku da obavlja poslove s posebnim uvjetima rada ako više ne ispunjava uvjete za obavljanje tih poslova ili ako ga ponovno ne uputi na pregled nakon isteka vremena u kojem je prema odredbi stavka 1. ovoga članka to bio dužan učiniti.

6. ZAŠTITA MLADEŽI, ŽENA I RADNIKA UMANJENIH RADNIH SPOSOBNOSTI**Članak 37.**

- (1) Poslodavac je dužan naročito osigurati zaštitu na radu radnicima malodobnicima, ženama i radnicima umanjenih radnih sposobnosti te u skladu sa zakonom, odnosno kolektivnim ugovorom utvrditi općim aktom poslove koje ne mogu obavljati te skupine radnika.
- (2) Radnici umanjenih radnih sposobnosti u smislu ovoga Zakona su radnici čija je radna sposobnost umanjena zbog starosti, invaliditeta, profesionalnih ili ostalih bolesti te drugih razloga koji se utvrđuju posebnim kolektivnim ugovorom ili općim aktom poslodavca.

Članak 38.

Zaštita žena na radu provodi se sukladno odredbama Zakona o radu.

Članak 41.

Radnik s umanjenim radnim sposobnostima ne smije obavljati poslove na kojima postoji opasnost smanjenja njegove preostale radne sposobnosti.

Članak 55.

- (1) Poslodavci koji obavljaju građevinske ili montažne radove, radove na iskorištavanju šuma ili radove u brodogradilištima, dužni su prije početka radova na privremenom radilištu urediti radilište i osigurati da se radovi obavljaju u skladu s pravilima zaštite na radu.
- (2) Ministar nadležan za rad propisuje sadržaj plana uređenja radilišta.

Članak 56.

- (1) Poslodavci iz prethodnog članka dužni su najmanje 8 dana prije početka izvođenja radova na privremenom radilištu dostaviti obavijest nadležnom tijelu inspekcije rada uz dostavu plana uređenja radilišta.
- (2) Obavijest iz stavka 1. ovoga članka mora sadržavati podatke o točnoj lokaciji radilišta, vrsti radova, broju radnika, ovlaštenicima poslodavca za provedbu pravila zaštite na radu i predvidivom roku u kojem će se radovi obavljati.
- (3) Poslodavac nije dužan dostaviti obavijest niti plan o uređenju radilišta ako radovi na privremenom radilištu traju kraće od 5 dana, niti je dužan izraditi plan uređenja radilišta.

Članak 57.

- (1) Ako više poslodavaca radi na zajedničkom radilištu, svaki od njih dužan je provoditi zaštitu na radu radi zaštite svojih radnika te organizirati rad i osigurati izvođenje radova tako da njegovi radnici pri izvođenju radova ne ugrožavaju sigurnost i zdravlje radnika drugih poslodavaca.
- (2) Ako se izvođenje radova zbog prirode procesa ne može organizirati na način određen u stavku 1. ovoga članka, poslodavci su dužni radove obavljati naizmjenično prema postignutom sporazumu.
- (3) Osoba odgovorna za koordinaciju zaštite na radu na gradilištu po posebnom propisu, odnosno odgovarajuća odgovorna osoba u drugim djelatnostima obavlja poslove koordinatora za zaštitu na radu prilikom izvođenja radova ili imenuje drugu stručnu osobu kako bi se osiguralo da se radovi na privremenom zajedničkom radilištu obavljaju na način da se ne ugrožava sigurnost i zdravlje.
- (4) Koordinator za zaštitu na radu organizira suradnju između poslodavaca izvođača radova s naglaskom na osiguranju njezine primjene te sprečavanje ozljeda na radu i opasnosti za zdravlje radnika.
- (5) Za koordinatora se mogu postaviti osobe koje posjeduju potrebna stručna znanja vezano za sigurno izvođenje radova na radilištima.
- (6) Osoba odgovorna za koordinaciju zaštite na radu na gradilištu po posebnom propisu, odnosno druga odgovorna osoba u drugim djelatnostima dužna je voditi dnevnu evidenciju poslodavaca i radnika nazočnih na privremenom zajedničkom radilištu.

Članak 64.

- (1) Zabranjeno je uzimanje alkoholnih pića i drugih sredstava ovisnosti prije i tijekom rada i njihovo unošenje u radne prostorije i prostore.
- (2) U smislu odredaba ovoga Zakona smatrat će se da je pod utjecajem alkohola osoba na radu, kojoj je prisutnost alkohola u organizmu utvrđena odgovarajućim sredstvima i aparatima za mjerenje alkoholiziranosti, što odgovara količinama alkohola većim od 0,5 g/kg.
- (3) Pod sredstvima ovisnosti u smislu odredaba ovoga Zakona podrazumijevaju se sredstva koja utječu na tjelesno ili duševno stanje radnika, zbog kojih je ugrožena njihova sigurnost i sigurnost osoba s kojima dolaze u dodir tijekom rada (droge, lijekovi i sl.).

Članak 72.

- (1) Poslodavac je obvezan izvijestiti inspekciju rada o smrtnoj, težoj ili skupnoj (dva ili više radnika) ozljedi odmah po nastanku događaja, a u daljnjem roku od 48 sati od nastanka događaja dostaviti inspekciji rada propisano pisano izvješće.
- (2) Poslodavac je obvezan izvijestiti inspekciju rada o ozljedi na radu koja je za posljedicu imala izostanak radnika s rada tri ili više dana.
- (3) Smatrat će se da je poslodavac izvršio obvezu iz stavka 2. ovoga članka ako je u roku od 30 dana od dana nastanka ozljede izvijestio Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje.
- (4) Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje dužan je u roku od 30 dana izvijestiti ministarstvo nadležno za rad i tijelo nadležno za poslove inspekcije rada o svakom utvrđenom slučaju profesionalne bolesti.
- (5) Ministar nadležan za rad propisat će sadržaj izvješća iz ovoga članka.

Članak 75.a

(1) Obveze poslodavaca iz ovog poglavlja na odgovarajući način se odnose na rad kod kuće radnika ili drugom prostoru koji nije prostor poslodavca.

(2) Ministar nadležan za rad propisat će minimalne obveze poslodavca vezano za rad na izdvojenim mjestima iz stavka 1. ovoga članka, a naročito glede nabave, ispitivanja i održavanja strojeva, osiguranja potrebnih zaštitnih sredstava te osposobljavanja radnika za rad na siguran način.

Članak 82.

(1) Zadaće službe medicine rada su osobito:

- utvrđivanje i procjena rizika od štetnosti za zdravlje na mjestu rada,
- praćenje činitelja u radnom okolišu i radnom procesu koji mogu ugroziti zdravlje radnika, uključujući njihov smještaj i prehranu,
- savjetovanje poslodavca o planiranju i organizaciji rada, uključujući oblikovanje radnog mjesta, o izboru, održavanju i stanju strojeva i uređaja te o tvarima koje se koriste pri radu,
- sudjelovanje u izradi programa unapređivanja načina rada te u ispitivanju i procjeni nove opreme sa zdravstvenog stajališta,
- savjetovanje poslodavca o unapređivanju zaštite zdravlja, sigurnosti, higijene rada, ergonomiji te osobnim i skupnim zaštitnim sredstvima,
- praćenje zdravstvenog stanja radnika u odnosu na rad, a posebno radnika na poslovima s posebnim uvjetima rada, mladeži, žena i radnika sa smanjenim radnim sposobnostima,
- trajno unapređivanje prilagođenosti rada radnicima,
- sudjelovanje u mjerama stručne rehabilitacije,
- suradnja u obavještavanju, stručnom osposobljavanju i obrazovanju u oblasti medicine rada, higijene rada i ergonomije,
- sudjelovanje u analizi ozljeda na radu i profesionalnih bolesti,
- suradnja s tijelima nadzora glede provedbe zadaća iz prethodnih točaka.

(2) Ministar nadležan za rad propisat će ovisno o vrsti djelatnosti najmanji broj sati koje poslodavac mora ugovoriti sa zdravstvenom ustanovom koja obavlja poslove djelatnosti medicine rada, odnosno sa specijalistom medicine rada u privatnoj praksi.

Članak 87.

Određene poslove u svezi s provedbom i unapređenjem zaštite na radu obavlja Zavod za zaštitu na radu pri Ministarstvu rada i socijalne skrbi te druge ustanove i trgovačka društva koja te poslove obavljaju kao sastavni dio svoje djelatnosti.

Članak 88.

U svrhu praćenja stanja i unapređenja zaštite na radu u sastavu Ministarstva rada i socijalne skrbi osniva se Zavod za zaštitu na radu.

Članak 89.

(1) Zadaće Zavoda za zaštitu na radu su naročito:

- stvaranje sustava za praćenje stanja zaštite na radu, a naročito glede broja i vrste ozljeda na radu i profesionalnih bolesti,

- istraživanje rizika glede ozljeda na radu i profesionalnih bolesti, utvrđivanje kriterija i postupaka u svezi s organizacijom rada prilagođenom radnicima,
 - davanje prijedloga Nacionalnom vijeću za zaštitu na radu glede unapređenja zaštite na radu,
 - izrada stručnih podloga za ministra na područjima za koja je ovlašten, naročito pri izradi propisa i suradnji na europskoj razini,
 - suradnja s međunarodnim i nacionalnim organizacijama i ustanovama za zaštitu na radu te praćenje stranih propisa s područja zaštite na radu,
 - suradnja pri izradi hrvatskih normi iz zaštite na radu,
 - izrada stručnih mišljenja s područja zaštite na radu za različite subjekte,
 - izrada metoda ispitivanja te modela za rješavanje problema u svezi sa zaštitom na radu na temelju podataka dobivenih istraživanjima,
 - izrada programa namijenjenih stručnjacima zaštite na radu, poslodavcima i njihovim ovlaštenicima te sudjelovanje u provjeri njihovog znanja,
 - izrada stručnih podloga glede zaštite na radu za izradu nastavnih programa i planova za osposobljavanje, usavršavanje i školovanje te stalno osposobljavanje.
- (2) Zavod za zaštitu na radu pruža stručnu pomoć udruženjima poslodavaca, sindikatima, ustanovama i trgovačkim društvima i fizičkim osobama ovlaštenima za obavljanje poslova zaštite na radu kao i tijelima uprave glede podataka iz svog djelokruga.
- (3) U svrhu promicanja zaštite na radu zadaće Zavoda su naročito:
- vođenje stručne knjižnice i dokumentacijskog središta otvorenih za javnost,
 - tiskanje letaka i drugih promidžbenih materijala, provedba akcija s pojedinih područja zaštite na radu,
 - objavljivanje stručnih radova te održavanje savjetovanja i izložbi s područja zaštite na radu.

Članak 91.

- (1) Ovlaštene ustanove i trgovačka društva registrirana za obavljanje poslova zaštite na radu mogu na zahtjev poslodavca izrađivati procjene opasnosti (članak 18.), obavljati osposobljavanje za rad na siguran način (članak 27.), ispitivanja strojeva i uređaja s povećanim opasnostima (članak 52.), i ispitivanja u radnom okolišu (članak 50.) te izdavati isprave o provedenim ispitivanjima (članak 53.).
- (2) Pravne osobe iz prethodnog stavka mogu na temelju ovlaštenja nadležnog tijela inspekcije rada sudjelovati u postupku izdavanja građevinske dozvole (članak 94.) i radu povjerenstva za tehnički pregled izgrađene građevine namijenjene za rad (članak 95.).
- (3) Pravne osobe iz stavka 1. mogu na zahtjev proizvođača, odnosno uvoznika obavljati provjeru strojeva i uređaja, osobnih zaštitnih sredstava i opreme te izdavati isprave da su ista proizvedena sukladno međunarodnim konvencijama, propisima zaštite na radu odnosno odgovarajućim standardima.
- (4) Ministar nadležan za rad propisat će uvjete pod kojima pravne osobe iz stavka 1. mogu dobiti ovlaštenja za obavljanje pojedinih poslova zaštite na radu, postupak izdavanja i prestanka ovlaštenja te tijela i način vođenja evidencije izdanih ovlaštenja.

Članak 93.

- (1) Pri projektiranju objekata namijenjenih za rad projektant je obvezan u glavnom projektu primijeniti odgovarajuće propise zaštite na radu.
- (2) Investitor ili projektant je obvezan uz glavni projekt dostaviti elaborat zaštite na radu koji obuhvaća i razrađuje način primjene propisa zaštite na radu u glavnom projektu.
- (3) Elaborat zaštite na radu koji se odnosi na sve pojedinačne projekte kojima se daje tehničko rješenje građevine sadrži naročito:

- opasnosti i štetnosti koje proizlaze iz procesa rada i način na koji se te opasnosti otklanjaju,
- primijenjene propise zaštite na radu koji se odnose na lokaciju građevina, odstranjivanje štetnih otpadaka, prometnice, radni prostor, pomoćne prostorije i drugo,
- predviđiv broj radnika prema spolu,
- ergonomsku prilagodbu mjesta rada ako je na njemu predviđen rad osobe s invaliditetom
- tehnička rješenja koja omogućuju pristup osobi s invaliditetom građevini sukladno posebnom propisu
- radne postupke koji imaju utjecaja na stanje u radnom i životnom okolišu,
- popis opasnih radnih tvari štetnih po zdravlje koje se u procesu rada koriste, prerađuju ili nastaju te njihove karakteristike,
- popis propisa i naznaku odredaba o zaštiti na radu koje su primijenjene u glavnom projektu.

Članak 98.

- (1) Proizvođač strojeva i uređaja obavezan je ista izraditi u skladu s propisima zaštite na radu tako da se opasnosti i štetnosti koje postoje pri njegovom korištenju otklone ili smanje na najmanju moguću mjeru.
- (2) Proizvođač je dužan pribaviti ispravu od ovlaštene ustanove, odnosno trgovačkog društva kojom se potvrđuje da je stroj ili uređaj proizveden u skladu s propisima zaštite na radu, ako zakonom nije utvrđeno da se stroj ili uređaj za rad može staviti u uporabu samo na temelju odobrenja nadležnog tijela ili na temelju druge isprave.

Članak 99.

- (1) Proizvođač strojeva i uređaja dužan je osim obveza iz prethodnog članka izdati i tehničke upute i upute za uporabu u skladu s odredbama zakona.
- (2) Uvoznik, odnosno trgovačko društvo koje stavlja u promet uvozne strojeve i uređaje dužno je osigurati upute iz stavka 1. ovoga članka na hrvatskom jeziku
- (3) Uvoznik, odnosno trgovačko društvo koje stavlja u promet uvozne strojeve i uređaje s povećanim opasnostima dužan je od ovlaštene ustanove ili trgovačkog društva pribaviti ispravu da je stroj, odnosno uređaj proizveden u skladu s međunarodnim konvencijama, tehničkim normativima i hrvatskim normama iz područja zaštite na radu
- (4) Isprave izdane u inozemstvu priznat će se pod uvjetima utvrđenim zakonom.
- (5) Ministar nadležan za rad propisat će način provjere strojeva i uređaja te izdavanja isprava glede primjene propisa zaštite na radu.

Članak 100.

- (1) Proizvođač osobnih zaštitnih sredstava i opreme dužan je prilikom proizvodnje primjeniti propise zaštite na radu uz poštivanje odgovarajućih ergonomskih načela.
- (2) Proizvođač osobnih zaštitnih sredstava i opreme dužan je od ovlaštene ustanove, odnosno trgovačkog društva pribaviti ispravu da je osobno zaštitno sredstvo, odnosno oprema izrađena u skladu s propisima zaštite na radu, ako zakonom nije utvrđeno da se isto može staviti u uporabu samo na temelju odobrenja nadležnog tijela ili na temelju druge isprave.
- (3) Ministar nadležan za rad propisat će način provjere novoizrađenih osobnih zaštitnih sredstava i opreme i izdavanja isprave glede primjene propisa zaštite na radu.

Članak 101.

- (1) Proizvođač osobnoga zaštitnog sredstva i opreme dužan je uz osobno zaštitno sredstvo i opremu izdati tehničke upute i upute za uporabu u skladu sa zakonom.
- (2) Uvoznik, odnosno trgovačko društvo koje stavlja u promet osobno zaštitno sredstvo i opremu dužno je osigurati upute iz stavka 1. ovoga članka na hrvatskom jeziku te od ovlaštene ustanove, odnosno trgovačkog društva pribaviti ispravu da je osobno zaštitno sredstvo, odnosno oprema proizvedeno u skladu s međunarodnim konvencijama, propisima o zaštiti na radu, odnosno odgovarajućim normama.
- (3) Isprave izdane u inozemstvu priznat će se pod uvjetima utvrđenim zakonom.

Članak 102.

- (1) Nadzor nad provedbom određena ovoga Zakona, propisa donesenih na temelju njega i pravila zaštite na radu obavljaju tijela uprave nadležna za poslove inspekcije rada, ako zakonom nije određeno da provedbu tih propisa u određenim djelatnostima nadziru druga tijela.
- (2) Odredbe o nadzoru nad provedbom određena ovoga Zakona odnose se i na nadzor vezan za rad kod kuće i na izdvojenim mjestima rada.
- (3) Radi obavljanja nadzora inspekciji mora biti omogućen ulaz u prostorije u kojima se obavlja rad na izdvojenim mjestima rada.
Inspektor će zabraniti obavljanje poslova ukoliko:
 - se ne omogući ulaz u prostorije u kojima se obavlja rad na izdvojenim mjestima rada,
 - se ne izvrši izvršno rješenje inspektora,
 - se poslovi ne obavljaju sukladno propisima zaštite na radu.Ukoliko inspektor utvrdi da nedostaci u primjeni propisa zaštite na radu ne utječu štetno na život i zdravlje radnika i drugih osoba u prostoru i da se nedostaci mogu ukloniti, u roku do 30 dana izdat će rješenje o otklanjanju nedostataka.
- (4) Pri obavljanju inspeksijskog nadzora na mjestima rada inspektor će obaviti nadzor i na okolnosti zaštite života i zdravlja drugih osoba koje borave u prostorijama u kojima se obavlja rad na izdvojenim mjestima rada.

Članak 103.

- (1) Novčanom kaznom od 20.000 do 90.000 kuna kaznit će se za gospodarski prijestup trgovačko društvo:
 - ako izradi glavni projekt za građevinu namijenjenu za rad bez da primijeni odgovarajuće propise zaštite na radu (članak 93. stavak 1.),
 - ako uz glavni projekt ne dostavi elaborat zaštite na radu ili ako ga ne izradi na propisani način (članak 93. stavak 2. i 3.),
 - ako prilikom projektiranja strojeva i uređaja ne primijeni propis zaštite na radu uz poštivanje ergonomske načela (članak 97.),
 - ako prilikom projektiranja osobnih zaštitnih sredstava i opreme ne primijeni propise zaštite na radu uz poštivanje ergonomske načela (članak 100. stavak 1.)
- (2) Za gospodarski prijestup iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 5.000 do 10.000 kuna i odgovorna osoba pravne osobe.

Članak 104.

(1) Novčanom kaznom od 20.000 do 90.000 kuna kaznit će se za gospodarski prijestup proizvođač:

- ako stroj ili uređaj ne izradi u skladu s propisima zaštite na radu (članak 98. stavak 1.),
- ako ne pribavi ispravu kojom se potvrđuje da je stroj ili uređaj proizveden u skladu s propisima zaštite na radu (članak 98. stavak 2.),
- ako uz stroj ili uređaj ne izda tehničke upute i upute za uporabu (članak 99. stavak 1.),
- ako prilikom proizvodnje osobnih zaštitnih sredstava i opreme ne primjeni propise zaštite na radu (članak 100. stavak 1.),
- ako uz osobno zaštitno sredstvo i opremu ne izda tehničke upute i upute za uporabu (članak 101. stavak 1.).

(2) Za gospodarski prijestup iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 5.000 do 10.000 kuna i odgovorna osoba pravne osobe.

Članak 109.

(1) Novčanom kaznom od 10.000 do 40.000 kuna kaznit će se za prekršaj poslodavac:

- ako dozvoli da žena obavlja radove pod zemljom i pod vodom ili da obavlja osobito teške poslove (članak 38.),
- ako dozvoli da žena za vrijeme trudnoće obavlja poslove iz članka 39. stavka 1. ili da žena za vrijeme dojenja djeteta obavlja poslove iz članka 39. stavka 2. ovoga Zakona,
- ako malodobniku dozvoli obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada, rad noću ili prekovremeni rad osim u slučajevima utvrđenim Zakonom o radu (članak 40.),
- ako radniku s umanjenim radnim sposobnostima dozvoli da obavlja poslove na kojima postoji opasnost od daljnjeg umanjenja njegove radne sposobnosti (članak 41.),
- ako obavlja rad u građevinama u kojima postoji opasnost po sigurnost i zdravlje radnika (članak 42. stavak 2.),
- ako se kod planiranja i uvođenja novih tehnologija i opreme ne posavjetuje s radnicima, odnosno povjerenicima radnika o njihovom utjecaju na sigurnost i zdravlje radnika (članak 42.a),
- ako radnicima ne osigura odgovarajuća osobna zaštitna sredstva i ako ne osigura da ih radnici koriste pri radu (članak 43. stavak 1.),
- ako ne osigura da sredstva rada i osobna zaštitna sredstva koja se koriste budu u ispravnom stanju (članak 43. stavak 2. do 4.),
- ako ne osigura da pristup područjima s posebnim opasnostima i štetnostima imaju samo radnici koji su dobili odgovarajuće upute (članak 43. stavak 5.),«.
- ako ne razradi tehnologiju rada tako da radni postupci štetno ne utječu na sigurnost i zdravlje radnika (članak 44. stavak 1. i 2.),
- ako pri radu s opasnim radnim tvarima ne primijeni pravila zaštite na radu i ako ne osigura da su u svakom trenutku označene na propisani način (članak 45. stavak 2.),
- ako ne poduzeme propisane mjere nakon što se mjerenjem utvrdi da je koncentracija po zdravlje štetnih tvari veća od maksimalno dopustive (članak 48. stavak 2.),
- ako na privremenom radilištu ne osigura da se radovi obavljaju sukladno pravilima zaštite na radu (članak 55. stavak 1.),
- ako prije početka radova na privremenom radilištu ne dostavi tijelu inspekcije rada obavijest sa svim propisanim podacima i plan uređenja radilišta te ako ne izradi plan uređenja radilišta u skladu s propisima (članak 56. stavak 1. i 2.),

- ako na zajedničkom privremenom radilištu ne osigura primjenu pravila zaštite na radu radi zaštite svojih radnika i radnika drugih poslodavaca (članak 57. stavak 1. i 2.),
 - ako ne imenuje koordinatora za zaštitu na radu na zajedničkom privremenom radilištu odnosno ako koordinatorski ne organizira suradnju između poslodavaca izvođača te ako ne vodi dnevnu evidenciju poslodavaca izvođača i njihovih radnika (članak 57. stavak 3. do 6.)
 - ako ne čuva na radilištu svu dokumentaciju propisanu člankom 58. ovoga Zakona,
 - ako privremeno ne udalji s mjesta rada radnika koji je pod utjecajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti (članak 65.),
 - ako tijelima inspekcije rada ne daje obavještenja i podatke ili im onemogućuje obavljanje nadzora (članak 71. stavak 1. i 2.),
 - ako odmah ne izvijesti tijelo inspekcije rada o smrtnoj, skupnoj ili teškoj ozljedi radnika ili ako u propisanom roku ne dostavi pismeno izvješće o ozljedi (članak 72. stavak 1.).
 - ako ne izvijesti inspekciju rada o ozljedi na radu koja je za posljedicu imala izostanak radnika s rada tri ili više dana (članak 72. stavak 2.).
- (2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 5.000 do 10.000 kuna odgovorna osoba pravne osobe.
- (3) U slučaju ponavljanja prekršaja kaznit će se poslodavac i odgovorna osoba pravne osobe novčanom kaznom u dvostrukom iznosu.